

DECIZIE

16 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Tomai Vin” împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat, intervenienți accesorii funcționarul fiscal Lilia Ciobanu și Societatea pe Acțiuni „Mold-Nord” privind contestarea actelor administrative și repararea prejudiciului moral,

împotriva încheierii din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Comrat, prin care s-a declarat inadmisibil apelul depus de Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat împotriva hotărârii din 23 octombrie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central,

c o n s t a ț ă :

La data de 04 martie 2014, Societatea pe Acțiuni „Tomai Vin” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat, intervenienți accesorii funcționarul fiscal Lilia Ciobanu și Societatea pe Acțiuni „Mold-Nord”, prin care a solicitat anularea actului de control fiscal nr. 5-652954 din 20 septembrie 2013, întocmit de Inspectoratul Fiscal de Stat Leova, anularea deciziilor Inspectoratului Fiscal de Stat Leova nr. 2075 din 14 noiembrie 2013 privind examinarea cazului de încălcare fiscală comisă de către Societatea pe Acțiuni „Tomai Vin” și nr.2137 din 27 decembrie 2013 și repararea prejudiciului moral în sumă de 100000 de lei (f.d.11-18, vol.I).

Prin încheierea din 11 aprilie 2016 a Judecătoriei Leova, cauza a fost suspendată pînă la data pronunțării unei hotărâri definitive pe cauza intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Mold-Nord” împotriva Societății pe Acțiuni „Tomai Vin” privind anularea facturilor fiscale, facturii de expediție și actului de predare-primire, obligarea la întocmirea corespunzătoare a actului de predare-primire a terenului agricol, facturilor fiscale

și de expediție, încasarea datoriei și repararea prejudiciului și la acțiunea reconvențională înaintată de Societatea pe Acțiuni „Tomai Vin” împotriva Societății pe Acțiuni „Mold-Nord” privind încasarea datoriei (f.d.29-31, vol.II).

Prin încheierea din 08 februarie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, s-a reluat examinarea cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Tomai Vin” împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat, funcționarului fiscal Lilia Ciobanu privind contestarea actelor administrative și repararea prejudiciului moral (f.d.45-46, vol.II).

Prin hotărârea din 23 octombrie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea pe Acțiuni „Tomai Vin” împotriva Direcției Generale Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat, intervenienți accesorii funcționarul fiscal Lilia Ciobanu și Societatea pe Acțiuni „Mold-Nord” privind anularea actului de control fiscal nr. 5-652954 din 20 septembrie 2013, întocmit de Inspectoratul Fiscal de Stat Leova, deciziile Inspectoratului Fiscal de Stat Leova nr. 2075 din 14 noiembrie 2013 privind examinarea cazului de încălcare fiscală comisă de către Societatea pe Acțiuni „Tomai Vin” și nr. 2137 din 27 decembrie 2013 și repararea prejudiciului moral în sumă de 100000 de lei. S-au anulat punctele 2 și 3 din partea rezultativă al actului de control fiscal nr. 5-652954 din 20 septembrie 2013, ca ilegal în fond, fiind emis contrar prevederilor legii. S-au anulat punctele 1, 2 și 3 în partea aplicării sancțiunii sub formă de amendă pentru încălcarea legislației în sumă de 242023 de lei, conform prevederilor art. 261 al. (4) al Codului fiscal, pentru diminuarea taxei de stat pe valoarea adăugată 2013 (806744 lei x 30%) din partea dispozitivă a deciziei nr. 2075 din 14 noiembrie 2013, emisă de Inspectoratul Fiscal de Stat Leova, ca ilegală în fond, fiind emisă contrar prevederilor legii. S-a anulat decizia nr. 2137 din 27 decembrie 2013 emisă de Inspectoratul Fiscal de Stat Leova, ca ilegală în fond fiind emisă contrar prevederilor legii. În rest acțiunea s-a respins ca neîntemeiată (f.d.160-161; 164-171, vol.II).

La data de 10 decembrie 2019, prin intermediul oficiului poștal, Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 23 octombrie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe în partea anulării punctelor 1 și 2 din partea rezultativă al actului de control fiscal nr. 5-652954 din 20 septembrie 2013, anularea punctelor 1, 2 și 3 din partea dispozitivă a deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat Leova nr. 2075 din 14 noiembrie 2013 și anularea deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat Leova nr.2137 din 27 decembrie 2013, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care acțiunea înaintată de către Societatea pe Acțiuni „Tomai Vin” să fie respinsă (f.d.174, vol.II).

Ulterior, la data de 19 mai 2020, Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a depus motivarea apelului (f.d.183-184, vol.II).

Prin încheierea din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Comrat s-a declarat inadmisibil apelul depus de Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat împotriva hotărârii din 23 octombrie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central (f.d.194-196, vol.II).

La data de 30 iunie 2020, Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a depus recurs împotriva încheierii din 17 iunie 2020 a

Curții de Apel Comrat, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel, cu repunerea apelului pe rol (f.d.225, vol.II).

În motivarea recursului Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a menționat, că nu este de acord cu încheierea recurată, considerând-o neîntemeiată.

Recurenta Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a reiterat că nefiind de acord cu hotărîrea din 23 octombrie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, la data de 06 decembrie 2019 a depus cerere de apel nemotivată, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a hotărîrii primei instanțe în partea în care acțiunea a fost admisă, fiind anulate parțial actul de control și decizia Serviciului Fiscal de Stat nr.2075 din 14 noiembrie 2013, anulată integral decizia nr. 2137 din 27 decembrie 2013, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie respinsă acțiunea înaintată de Societatea pe Acțiuni „Tomai Vin”.

De asemenea, recurenta Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a subliniat că dispozitivul hotărîrii primei instanțe a fost pronunțat la data de 23 octombrie 2019, însă a fost înmănat reprezentantului Direcției Generale Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat, Nicolae Dascăl, la data de 28 noiembrie 2019.

Recurenta a notat, că reprezentantul Direcției Generale Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a participat la examinarea cauzei și a fost înștiințat despre faptul, că pronunțarea și deliberarea hotărîrii a fost stabilită pentru data de 23 octombrie 2019, ora 11:50.

Recurenta Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a invocat prevederile art.362 alin.(1) din Codul de procedură civilă și a afirmat că termenul de declarare a apelului a început să curgă de la data de 24 octombrie 2019, ziua imediat următoare datei pronunțării dispozitivului hotărîrii contestate și a expirat la data de 24 noiembrie 2019.

Recurenta Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a menționat că nefiind prezentă în ședință la pronunțarea hotărîrii primei instanțe, nu a știut despre conținutul dispozitivului hotărîrii din 23 octombrie 2019, care a fost publicat la pagina oficială a instanței <https://jcm.instante.justice.md/court-decisions?dossiernumber=34-3-99-27012016&type=Any&applyfilter=1> la data de 13 noiembrie 2019.

La data de 07 august 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimațiilor Societății pe Acțiuni „Tomai Vin”, Direcției Generale Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat, intervenienților accesorii funcționarului fiscal Lilia Ciobanu și Societății pe Acțiuni „Mold-Nord” copia recursului depus de Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat, aceștia însă, nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe la recurs (f.d.2, vol.3).

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

Conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea

nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Curtea de Apel Comrat a pronunțat încheierea contestată la data de 17 iunie 2020, fiind notificată recurentei Direcției Generale Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat la data de 22 iunie 2020, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f.d.209, vol.II).

Astfel, recursul din 30 iunie 2020, este depus cu respectarea termenului prevăzut de lege.

Conform art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Studiind materialele dosarului, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Din materialele cauzei rezultă că la data de 10 decembrie 2019, prin intermediul oficiului poștal, Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 23 octombrie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe în partea anulării punctelor 1 și 2 din partea rezultativă al actului de control fiscal nr. 5-652954 din 20 septembrie 2013, anularea punctelor 1, 2 și 3 din partea dispozitivă a deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat Leova nr. 2075 din 14 noiembrie 2013 și anularea deciziei Inspectoratului Fiscal de Stat Leova nr.2137 din 27 decembrie 2013, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care acțiunea înaintată de către Societatea pe Acțiuni „Tomai Vin” să fie respinsă (f.d.174, vol.II).

Ulterior, la data de 19 mai 2020, Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a depus motivarea apelului (f.d.183-184, vol.II).

Prin încheierea din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Comrat s-a declarat inadmisibil apelul depus de Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat împotriva hotărârii din 23 octombrie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central în temeiul art. 236 alineatele (1) și (2) lit.d) din Codul administrativ (f.d.194-196, vol.II).

La fel, s-a constatat că pentru a se pronunța astfel, instanța de apel a reținut că apelul nemotivat a fost depus în afara termenului legal, iar Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat nu a solicitat repunerea în termen.

Conform art. 236 alineatele (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs.

Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1).

Instanța de recurs consideră neîntemeiate argumentele recurentei Direcției Generale Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat, precum că nu a depus cerere de apel pe motiv că nu a știut despre conținutul dispozitivului hotărârii din 23 octombrie 2019, care a fost publicat la pagina oficială a instanței [https:// jcm.instante. justice. md/court- decisions? dossiernumber = 34-3-99-27012016&type=Any&apply filter=1](https://jcm.instante.justice.md/court-decisions?dossiernumber=34-3-99-27012016&type=Any&applyfilter=1) la data de 13 noiembrie 2019.

Astfel, din procesele-verbale a ședințelor de judecată din 18 august 2014, 13 februarie 2015, 12 noiembrie 2015, 29 martie 2019, 14 mai 2019, 10 iunie 2019, 20 iunie 2019, 03 iulie 2019, 04 septembrie 2019, 11 septembrie 2019, 02 octombrie 2019 rezultă, că reprezentanții Direcției Generale Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat, Nicolae Danici, ulterior Nicolae Dascăl, au fost prezenți în toate ședințele de judecată a Judecătoria Leova, sediul Central (f.d.109, 125, 240 vol.I; f.d. 62, 76, 84, 97, 118, 120, 140, 146 vol.II).

Iar, în ședința din data de 14 octombrie 2019 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central, reprezentantul Direcției Generale Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat, Nicolae Dascăl, fiind de asemenea prezent în ședința de judecată, a fost înștiințat că pronunțarea și deliberarea hotărârii a fost stabilită pentru data de 23 octombrie 2019, ora 11:50 (f.d.154-155, vol.II).

Însăși recurenta Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat în cererea de recurs a menționat, că reprezentantul Direcției Generale Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a participat la examinarea cauzei, inclusiv la data de 14 octombrie 2019 în Judecătoria Cimișlia, sediul Central și a fost înștiințat despre faptul, că pronunțarea și deliberarea hotărârii a fost stabilită pentru data de 23 octombrie 2019, ora 11:50 și a afirmat că termenul de declarare a apelului a început să curgă de la data de 24 octombrie 2019, ziua imediat următoare datei pronunțării dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la data de 24 noiembrie 2019 (f.d.225 verso, vol.II).

În speță, termenul de declarare a apelului împotriva hotărârii din 23 octombrie 2019 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central, pentru Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a expirat la data de 22 noiembrie 2019, însă Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat a depus apel nemotivat la data de 10 decembrie 2019, mult prea târziu (f.d.174, vol.II).

Conform art. 237 alin.(1) din Codul administrativ, prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

Conform art.65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului. Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Instanța de recurs reiterează că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice, ce ar confirma imposibilitatea declarării apelului în termen.

Astfel, pînă la ședința de judecată stabilită pentru data de 17 iunie 2020, dar și în cadrul ședinței de judecată, Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a

Serviciului Fiscal de Stat nu a înaintat instanței de apel cerința de repunere în termen a cererii de apel, deși a prezentat apelul în afara termenului legal.

Conform art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Contrar acestor prevederi legale, Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

Mai mult, Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat nu a înaintat instanței de apel cerința de repunere în termen a cererii de apel.

Iar, în cazul examinării unui apel tardiv, se va încălca principiul securității raporturilor juridice, garantat de articolul 6 și preambulul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ceea ce este inadmisibil.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Tot aici, instanța de recurs accentuează că conform legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Așadar, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

În asemenea circumstanțe, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel just a declarat inadmisibil apelul depus de Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurenta Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat sunt neîntemeiate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul.

Conform art. 243 alin. (1) lit. b), art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Direcția Generală Administrare Fiscală Sud a Serviciului Fiscal de Stat și se menține încheierea din 17 iunie 2020 a Curții de Apel Comrat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Victor Burduh

Nina Vascan